

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Ẹ̀dọ̀gbọ̀n

Ìṣipayá Ìṣodálẹ̀ Bábílónì: Àyọkà Àṣọtẹ̀lẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Nebukadinésàrí títí dé Belśásàrí

Jeff Pippenger
2023-12-20

Ìṣubú Belśásàrí nínú orí kàrùn-ún ni a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ tẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ ìṣubú Nébúkádnesàrí nínú orí kẹ̀rìn.

“Sí olórí ikẹ̀yìn Bábílónì, gégẹ̀ bí ó ti rí ní àpẹ̀rẹ̀ sí olórí àkókò rẹ̀, ni idájó ti Olùṣọ̀ àtòrunwá dé pé: ‘Ìwo ọ̀ba,... fún ọ̀ ni a ti sọ ọ̀; a ti mú ijọba kúrò lówọ̀ rẹ̀.’ Dániẹ̀lì 4:31.” Àwọn Wólìi àti Àwọn Ọ̀ba, 533.

Nebukadnessari dúró fún ibẹ̀rẹ̀, Belśassari sì dúró fún ọ̀pin ijọba tí ó jọba fún àádọ̀rin ọ̀dún, bẹ̀ ni ó sì ṣàpẹ̀rẹ̀ ìṣàkóso ẹ̀ranko ilẹ̀ ayé tí a rí nínú Ifihàn orí kẹ̀tálá (Orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà), tí yòò jọba ní àkókò tí a gbàgbé panşágà Taya (ẹ̀sìn pòòpù).

Yòò sì ṣẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ nàà pé a ó gbàgbé Tairi fún ọ̀dún àádọ̀rin, gégẹ̀ bí ojọ̀ ayaba kan; lẹ̀yìn ọ̀pin ọ̀dún àádọ̀rin, Tairi yòò kọ̀rìn bí àgbèrẹ̀. Isaiah 23:15.

Nítorí nàà, Nebukadinésàrí dúró fún ibẹ̀rẹ̀ orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, Belśásàrí sì dúró fún ọ̀pin orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà. Nebukadinésàrí dúró fún ibẹ̀rẹ̀ iwo Orilẹ̀-èdè Olómìnira àti ibẹ̀rẹ̀ iwo Pùrótẹ̀sítàntì. Belśásàrí dúró fún ọ̀pin iwo Orilẹ̀-èdè Olómìnira àti ti Pùrótẹ̀sítàntì.

Ìdájó tí a mú wá sórí Nebukadnessari jẹ̀ “àkókò méje.” Itàn bí Nebukadnessari ṣe gbé bí ẹ̀ranko fún ẹ̀gbẹ̀rún méjì ó lé ọ̀gọ̀rùn-ún márùn-ún àti ogún ojọ̀, ni William Miller lò nínú ìṣàkóso rẹ̀ sí “àkókò méje” ti Lefitiku m̀erindínlọ̀gbọ̀n, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé kò sọ̀rọ̀ lórí ẹ̀gbẹ̀rún méjì ó lé ọ̀gọ̀rùn-ún márùn-ún àti ogún nàà, ẹ̀yí tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nínú idájó Belshazzar.

“Èyí sì ni àkọ̀silẹ̀ tí a kọ: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN. Èyí ni itumọ̀ ọ̀ràn nàà: MENE; Ọ̀lọ̀run ti ka ijọba rẹ̀, ó sì ti mú un dé ọ̀pin. TEKEL; a ti wọ̀ ọ̀ ní iwọ̀n, a sì rí i pé o kù diẹ̀. PERES; a ti pín ijọba rẹ̀, a sì ti fi í fún àwọn Mèdí àti àwọn Pẹ̀síà.” Danieli 5:25–28.

Yàtò sí itumọ̀ tí Dániẹ̀lì fi fún àkọ̀silẹ̀ àdiitú nàà lórí ọ̀giri, àwọn ọ̀rọ̀ nàà “mene” àti “tekel” n ọ̀jọ̀ iwọ̀n wíwò, àwọn ọ̀rọ̀ wọ̀nyẹn sì tún n ọ̀jọ̀ iye owó pátó kan (Eksodu 30:13, Ẹ̀sekieli 45:12). “Mene” kan jẹ̀ àádọ̀ta sẹ̀kẹ̀lì, tàbí ẹ̀gbẹ̀rún gerah kan. Nítorí nàà “Mene, mene” dọ̀gba pẹ̀lú ẹ̀gbẹ̀rún méjì gerah. “Tekel” kan jẹ̀ ogún gerah. Nítorí nàà “mene, mene, tekel” dọ̀gba pẹ̀lú ẹ̀gbẹ̀rún méjì àti ogún gerah. “Upharsin” tumọ̀ sí “láti pín,” nítorí nàà ó tumọ̀ sí idájí “mene” kan, ó sì n ọ̀jọ̀ ẹ̀gbẹ̀rún márùn-ún gerah. Ní ipapò, wọ̀n n ọ̀jọ̀ àpapọ̀ ẹ̀gbẹ̀rún méjì ó lé ọ̀dún márùn-ún àti ogún.

Ìtọ̀kasi ikẹ̀yìn ti Sister White fi hàn pé Belśásàrí ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ nípasẹ̀ Nebukadinésàrí, sùgbọ̀n ní pàtàkì jùlọ̀ ó tẹ̀numọ̀ idájó tí wọ̀n jọ̀ ní, àti pé a fi àwọn idájó méjèjì ṣe àfihàn gégẹ̀ bí àmì “àkókò méje” ti Lefitiku m̀erindínlọ̀gbọ̀n. Ọ̀rọ̀ diẹ̀ wà tí Ìwé Mímọ̀ lò láti ọ̀jọ̀ fún “àkókò méje” ti Lefitiku m̀erindínlọ̀gbọ̀n. Jeremiah sàfihàn rẹ̀ gégẹ̀ bí ibínú Ọ̀lọ̀run.

Báwo ni Olúwa ɛ bo ɔmɔ̀b̀nrin Síónì p̀elù ikùùkuu nínú ibínú r̀è, tí ó sì ju ɛwà Ísírèlì sò kalè láti ɔrun wá sí ilè ayé, tí kò sì rántí àpótí-itisè r̀è ní ojò ibínú r̀è! Olúwa ti gbé gbogbo ibùgbé Jakòbu mì, kò sì ɛáánú: nínú irunú r̀è ni ó ti wó àwọn ibi-ààbò ɔmɔ̀b̀nrin Júdá lulè; ó ti mú wọn sòkalè dé ilè: ó ti sò ijòba àti àwọn ɔmɔ̀-aládé r̀è di aláimó. Ó ti ké gbogbo agbára Ísírèlì kúrò nínú ibínú gbígbóná r̀è: ó ti fa ɔwó ɔ̀tún r̀è padà kúrò níwájú ɔ̀tá, ó sì jó sí Jakòbu bí iná tí ǹ jó lófùfù, èyí tí ǹ run yíká. Ó ti t̀e ɔrun r̀è bí ɔ̀tá: ó dúró p̀elù ɔwó ɔ̀tún r̀è bí ɛni-ija, ó sì pa gbogbo ohun tí ó dùn m̀ó ojú nínú àgò ɔmɔ̀b̀nrin Síónì: ó da ibínú gbígbóná r̀è jáde bí iná. Olúwa dàbí ɔ̀tá: ó ti gbé Ísírèlì mì, ó ti gbé gbogbo àwọn ààfin r̀è mì: ó ti run àwọn ibi-ààbò r̀è, ó sì ti mú kí ɔ̀fò àti isòfò pò si nínú ɔmɔ̀b̀nrin Júdá. Ó sì ti fi agbára gbà àgò r̀è kúrò, bí ɛni pé ti ɔgbà ni: ó ti run àwọn ibi àpéjò r̀è: Olúwa ti mú kí a gbàgbé àwọn àjòdún-iwòn àti àwọn ojò isinmi ní Síónì, ó sì ti kẹgàn ɔba àti àlùfàà nínú ibínú irunú r̀è. Olúwa ti kọ pepepe r̀è sílè, ó ti koriíra ibi-mímó r̀è, ó ti fi ɔgiri àwọn ààfin r̀è lé ɔwó ɔ̀tá; wọn ti ɛ ariwo nínú ilé Olúwa, bí ní ojò àjòdún-iwòn. Olúwa ti pinnu láti run ɔgiri ɔmɔ̀b̀nrin Síónì: ó ti na okùn iwòn jáde, kò sì yó ɔwó r̀è padà kúrò nínú iparun: nítorí nàà ni ó ɛ mú odi-idèná àti ɔgiri sòfò; wọn r̀è pò. Èkún Jeremáyà 2:1–8.

A fi ibínú Olúwa hàn gégé bí “ibínú gbígbóná ibínú r̀è,” a sì mú ibínú r̀è ɛ sí orí ijòba àríwá àti ijòba gúúsù Ísírèlì. Èyí ni idí tí iwé Dánièlì fi t̀oka sí “ibínú” “àkókò” àti “ikèyìn.” Jeremáyà sòrò nípa “okùn iwòn” kan tí Olúwa “nà jáde,” nígbà tí ó fi ibínú hàn sí àwọn èniyàn àyànfé r̀è. A tún t̀oka sí okùn iwòn nàà nínú Kejì Àwọn Ọba.

Oluwa sì fi ɛnu àwọn iránsè r̀è àwọn wòlì sò pé, Nítorí pé Mánásè ɔba Júdá ti ɛ àwọn iríra wònyí, tí ó sì ɛ búburú ju gbogbo ohun tí àwọn Ámòrì tí ó ɛájú r̀è ɛ lo, tí ó sì mú kí Júdá p̀elù dèṣe nípa àwọn ɔ̀riṣà r̀è: nítorí nàà, báyii ni Oluwa Ọlòrun Ísírèlì wí pé, Kiyèsì i, èmi ǹ mú irú ibi bá Jérúsálèmù àti Júdá, tí ɛnikèni tí ó bá gbò nípa r̀è, etí r̀è méjèèjì yóò máa hó. Èmi yóò sì na okùn iwòn Samárià sóri Jérúsálèmù, àti ɔjé iwòn ilé Áhábù; èmi yóò sì nu Jérúsálèmù bí èniyàn ti ǹ nu àwo, nípa nínú r̀è, àti nípa yíyí i dojùbolè. Èmi yóò sì kó iyókù ogún mì sílè, èmi yóò sì fi wòn lé ɔwó àwọn ɔ̀tá wòn; wòn yóò sì di ohun ikógun àti ijé fún gbogbo àwọn ɔ̀tá wòn. 2 Àwọn Ọba 21:10–14.

“Okùn iwòn” ibínú Ọlòrun tí i ɛ “igbà méje” ti Mósè, ni a kókò na sóri ijòba àríwá (ilé Áhábù), léyìn nàà sì ni a na á sóri Júdá. Ọ̀rò miràn nínú Bíbèlì fún “igbà méje” tí a ti mú jáde láti inú Lefitiku ogún-ún àti méfà ni ọ̀rò nàà “tú ká.”

Nígbà nàà èmi p̀elù yóò máa bá yín rìn ní itakora nínú ibínú; èmi, àní èmi tikára mì, yóò sì na yín ní ilòpo méje nítorí ɛṣe yín. È ó sì jẹ ɛran ara àwọn ɔmɔ̀k̀nrin yín, ɛ ó sì jẹ ɛran ara àwọn ɔmɔ̀b̀nrin yín. Èmi yóò sì pa àwọn ibi gíga yín run, èmi yóò sì gé àwọn ère yín lulè, èmi yóò sì ju òkú yín sóri òkú àwọn ɔ̀riṣà yín; ɔkàn mì yóò sì koriíra yín. Èmi yóò sì sò àwọn ilú yín di ahoro, èmi yóò sì mú àwọn ibi mímó yín di idànù, èmi kì yóò sì gbòòòrùn dídùn àwọn t̀uràrí yín. Èmi yóò sì mú ilè nàà di ahoro; àwọn ɔ̀tá yín tí ǹ gbé inú r̀è yóò sì yà á lenu. Èmi yóò sì tú yín ká láárín àwọn orílè-èdè, èmi yóò sì fà idà jáde t̀e lé yín; ilè yín yóò sì di ahoro, àwọn ilú yín yóò sì di ahoro. Nígbà nàà ni ilè nàà yóò gbádùn àwọn sáábàti r̀è, ní gbogbo igbà tí ó bá dùbùlè ní ahoro, tí ɛyin sì wà ní ilè àwọn ɔ̀tá yín; àní nígbà nàà ni ilè nàà yóò sinmi, yóò sì gbádùn àwọn sáábàti r̀è. Ní gbogbo igbà tí ó bá dùbùlè ní ahoro ni yóò máa sinmi; nítorí pé kò sinmi ní ojò sáábàti yín, nígbà tí ɛyin ǹ gbé lóri r̀è. Lefitiku 26:28–35.

Ìtúká káàkiri láàárín àwọn aláìmò-èdè mú ẹ̀ fún Dániẹ̀lì nígbà tí a mú un lọ sí Bábílónì gégé bí ẹ̀rú, ní ìgbèkùn Jèhóíákímù. Nígbà nàà, nígbà tí Dániẹ̀lì wà ní “ilẹ̀ àwọn ọ̀tá,” ilẹ̀ nàà sinmi, ó sì gbádùn “àwọn sáàtì rẹ̀.” Ìwé Kejì Kíróníkà sọ fún wa pé àkókò nàà jẹ̀ àádòrin ọ̀dún Jeremáyà, èyí tí Dániẹ̀lì wá mò ní orí kẹ̀sàn-án.

Àwọn tí ó sì bó kúrò lówó idà ni ó kó lọ sí Bábílónì; níbẹ̀ ni wọn ti jẹ̀ ọ̀mọ-ọ̀dò fún un àti fún àwọn ọ̀mọ rẹ̀ tí tí di ijọba ilẹ̀ Périsià: kí ọ̀rọ̀ Olúwa tí a ti fi ẹ̀nu Jeremáyà sọ lè ẹ̀, tí tí ilẹ̀ nàà fi gbádùn àwọn ojọ̀ ìsinmi rẹ̀: nítorí bí ó ti pé tó tí ó fi wà ní ahoro ni ó pa ojọ̀ ìsinmi mó, kí ọ̀dún àádòrin lè pé. Ní ọ̀dún kìn-ín-ní Kírùsì ọ̀ba Périsià, kí ọ̀rọ̀ Olúwa tí a ti fi ẹ̀nu Jeremáyà sọ lè ẹ̀, Olúwa ru ẹ̀mí Kírùsì ọ̀ba Périsià sókè, tí ó fi ẹ̀ ikéde jákẹ̀jádò gbogbo ijọba rẹ̀, ó sì tún kọ̀ ó sílẹ̀ pé, báyii ni Kírùsì ọ̀ba Périsià wí, Gbogbo ijọba ayé ni Olúwa Olórùn ọ̀run ti fi fún mi; ó sì pa mí láṣẹ̀ láti kọ̀ ilẹ̀ kan fún un ní Jerusalemu, tí ó wà ní Júdá. Ta ni ó wà láàárín yín nínú gbogbo àwọn ènìyàn rẹ̀? Kí Olúwa Olórùn rẹ̀ wà pẹ̀lú rẹ̀, kí ó sì gòkè lọ. 2 Kíróníkà 36:20–23.

Ọ̀rọ̀ nàà “ìtúká” jẹ̀ àmì aṣojú ti “àkókò méje.” Ìdájọ̀ Nebukadnessari ti “àkókò méje” tí ó gbé gégé bí ẹ̀ranko, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ìṣàpẹ̀rẹ̀ ti idájọ̀ Belśásàri, gégé bí a ti ṣojú rẹ̀ nínú àwọn ọ̀rọ̀ àdìtú tí a kọ̀ sórí ọ̀giri nàà, “mene, mene, tekel upharsin.” Ìdájọ̀ Belśásàri ni a ṣojú nípasẹ̀ àkòsílẹ̀ ọ̀wọ̀ tí ó dọ̀gba pẹ̀lú egbèrún méjì, ọ̀górùn-ún márùn-ún, àti ogún, iye ojọ̀ kan nàà tí Nebukadnessari gbé bí ẹ̀ranko, àti iye ọ̀dún kan nàà tí a ṣojú pẹ̀lú “àkókò méje” ti Lefitiku ogún-mẹ̀fà.

Ìdájọ̀ Belśásàri, tí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ṣáájú nínú idájọ̀ Nebukadinesàri, ni a fi “àkókò méje” ṣàfihàn ní ààmì; àwọn idájọ̀ méjèjè nàà sì dúró fún “ìṣubú Bábílónì,” èyí tí ó jẹ̀ àmì iránṣẹ̀ àngẹ̀lì kejì. Ìṣubú àkókò ti Bábílónì nígbà tí a wó ilẹ̀-ìṣọ̀ Nimrodu lulẹ̀.

Gbogbo ayé sì ní èdè kan nàà, àti ọ̀rọ̀ kan nàà. Ó sì ẹ̀, bí wọn ti ń rìn láti ilà-oòrùn wá, pé wọn rí pẹ̀tẹ̀lẹ̀ kan ní ilẹ̀ Şina; wọn sì gbé ibẹ̀. Wọn sì wí fún ara wọn pé, Ẹ̀ wá, ẹ̀ jẹ̀ kí a mó bíríkì, kí a sì sun wọn dáadàa. Wọn sì ní bíríkì dípò òkúta, wọn sì ní ọ̀rá ilẹ̀ dípò amọ̀. Wọn sì wí pé, Ẹ̀ wá, ẹ̀ jẹ̀ kí a kọ̀ ilú kan fún ara wa, àti ilẹ̀-ọ̀ba gíga kan, èyí tí orí rẹ̀ yòò dé ọ̀run; kí a sì ẹ̀ orúkọ fún ara wa, kí a má bàa túká ká lóri ojú gbogbo ayé. Olúwa sì sọkalẹ̀ wá láti wo ilú nàà àti ilẹ̀-ọ̀ba gíga nàà, tí àwọn ọ̀mọ ènìyàn ń kọ̀. Olúwa sì wí pé, Wò ó, àwọn ènìyàn jẹ̀ ọ̀kan, gbogbo wọn sì ní èdè kan nàà; èyí sì ni wọn bèrẹ̀ sí í ẹ̀: nísinsin yii kò sí ohun kan tí a ọ̀ò dí wọn lówó, nínú ohun tí wọn ti rò láti ẹ̀. Ẹ̀ wá, ẹ̀ jẹ̀ kí a sọkalẹ̀ lọ, kí a sì da èdè wọn rú níbẹ̀, kí wọn má bàa lè yé ọ̀rọ̀ ara wọn. Bẹ̀ẹ̀ ni Olúwa tú wọn ká láti ibẹ̀ sí ojú gbogbo ayé; wọn sì dáwọ̀ kíkọ̀ ilú nàà dúró. Genesisi 11:1–8.

Ní idájọ̀ Bábèlì, èyí tí ó jẹ̀ idájọ̀ Nimródu, Olúwa “fón ká” àwọn ọ̀lọ̀tẹ̀ Nimródu ká gbogbo “ojú gbogbo ayé.” Nimródu àti àwọn egbẹ̀ rẹ̀ mò pé ìṣòtẹ̀ wọn yòò mú kí a fón wọn ká, nítorí wọn ti sọ pé idí tí wọn fi ń kọ̀ ilẹ̀-ìṣọ̀ àti ilú nàà ni láti “ṣe orúkọ fún ara wa, kí a má bàa fón ká sí ojú gbogbo ayé.”

“Orúkọ” ní itumọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ jẹ̀ àmì iwà. Ìwà tí Nimrodu àti àwọn aláàkẹ̀gbẹ̀ rẹ̀ fi múlẹ̀ ni a fi àwọn ìṣẹ̀ wọn ṣojú, nítorí pé nípa èso ni ẹ̀yin yòò fi mó iwà nàà. Èso ìṣòtẹ̀ Nimrodu, àti nítorí nàà àmì iwà rẹ̀, ni kíkọ̀ ilẹ̀-ìṣọ̀ àti ilú nàà. “Ilẹ̀-ìṣọ̀” jẹ̀ àmì ijo, “ilú” sì jẹ̀ àmì ipínlẹ̀. Orúkọ àwọn ọ̀lọ̀tẹ̀ Nimrodu, èyí tí ó dúró fún iwà wọn, ni ìṣọ̀kan ijo àti ipínlẹ̀, èyí tí a tún fi aṣàmì ṣojú gégé bí àwòrán ẹ̀ranko nàà.

Àpá tí ò n sàfihàn iṣubú Bábéli ní ọ̀rọ̀ nàá “ẹ̀ jẹ́ ká” tí a tún sọ̀ lẹ̀mẹ̀ta. Èkẹ̀ta ni nígbà tí Ọ̀lọ̀run mú idájọ̀ idàrúdàpọ̀ èdè wọn wá, tí ó sì tú wọn ka síbíkíbi. “È jẹ́ ká” àkọ̀kọ̀ jẹ́ imúrasílẹ̀ fún “ẹ̀ jẹ́ ká” è̀kẹ̀jì, nígbà tí wọn kọ̀ ilú àti ilé-iṣọ̀ wọn. Nígbà tí wọn ti parí iṣẹ̀ wọn nínú itàn isọ̀rọ̀ keji nàá ti “ẹ̀ jẹ́ ká,” Ọ̀lọ̀run sọ̀kalẹ̀ wá láti wo isọ̀tẹ̀ wọn ní ojú. “È jẹ́ ká” èkẹ̀ta jẹ́ idájọ̀, àti “ẹ̀ jẹ́ ká” è̀kẹ̀jì jẹ́ àdánwò ní ojú. “È jẹ́ ká” àkọ̀kọ̀ dúró fún ikùna wọn àkọ̀kọ̀, àti ní ti àsọ̀tẹ̀lẹ̀, bí a ti sọ̀ “ẹ̀ jẹ́ ká” lẹ̀mẹ̀ta nàá n sàfihàn ilàna idánwò igbésẹ̀-mẹ̀ta ti ihinrere ayérayé. Aláìṣeé ẹ̀ se kó má sí iwífún púpọ̀ síi nínú ẹ̀rì isọ̀tẹ̀ àti iṣubú Nimrodu, sùgbọ̀n a kàn n fi hàn pé ní igbà àkọ̀kọ̀ tí Bábílóni (Bábéli) ṣubú, àmi “àkọ̀kọ̀ méje,” gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú “itúká,” ni a ti fi hàn. Idájọ̀ Nimrodu ni a sojú rẹ̀ pẹ̀lú itúká, ti Nebukadnessari pẹ̀lú “àkọ̀kọ̀ méje” àti ti Belshazzari pẹ̀lú “egbèrún méji ọ̀górùn-ún márùn-ún àti ogún”.

Àmi Alpha àti Omega n fi hàn pé ilà àsọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a sàfihàn nínú orí kẹ̀rin àti karùn-ún, ni ihinrere ọ̀jọ̀ àfẹ̀yinti ti angeli keji àti Èkún Ọ̀gànjọ̀. Ilà nàá bèrẹ̀ pẹ̀lú iṣubú Bábílóni tí Nebukadnessari dúró fún, tí n tọ̀ka sí ọ̀dún 1798, èyí tí Bábílóni ti ẹ̀mí (ijo pápá) ṣubú fún igbà àkọ̀kọ̀. Lẹ̀yìn nàá ní ọ̀pin ilà nàá, Bábílóni ti Belshazzari ṣubú, tí ó n samisi ibèrẹ̀ iṣubú tó n lọ̀ ní ilọ̀síwájú tí Bábílóni ti ẹ̀mí (ijo pápá lẹ̀kansi), tí ó bèrẹ̀ ní ipèyà ọ̀fin Ọ̀jú Àikú. Èlẹ̀rì méji wà nípa iṣubú Bábílóni ní ibèrẹ̀ ilà nàá, àti ẹ̀lẹ̀rì méji wà ní ọ̀pin rẹ̀. Imọ̀ ọ̀gbọ̀n àsọ̀tẹ̀lẹ̀ n mọ̀ àmi-idánimọ̀ ti Ìbèrẹ̀ nílá àti Ọ̀pin, nígbà tí ó sì n rí i pé èkọ̀ nípa iṣubú Bábílóni ni ẹ̀lẹ̀rì méjì sí nínú ilà tí Danieli orí kẹ̀rin àti karùn-ún sàfihàn.

Nínú ibáṣepọ̀ àpẹ̀rẹ̀ àti imúṣẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti Nebukadinesári àti Bělshásári, nígbà tí a bá fi i bá àwọn ọ̀jọ̀ ikeyin mu, a rí ẹ̀ranko ayé nínú ipò rẹ̀ tí ó dàbí ọ̀dọ̀-àgùntàn gégé bí Nebukadinesári ẹ̀ sàpẹ̀rẹ̀ fún un; lẹ̀yìn nàá, nígbà tí ó bá sọ̀rọ̀ bí dírágòni, a rí Bělshásári. A rí nínú ibáṣepọ̀ àsọ̀tẹ̀lẹ̀ nàá pé iwo Republikani, tí Ọ̀fin Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà n dari, ni Nebukadinesári sàpẹ̀rẹ̀ fún, àti iṣubúpadà Ọ̀fin Orílẹ̀-èdè nàá, tí Bělshásári sàpẹ̀rẹ̀ fún. A ó sì tún rí Nebukadinesári gégé bí wúndiá ọ̀lọ̀gbọ̀n, àti Bělshásári gégé bí wúndiá aṣiwèrè.

A ó tẹ̀síwájú nínú iwádìí wa nípa Dániẹ̀lì orí kẹ̀rin àti karùn-ún nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

“A ti fi ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ànfààní fún Bělshásári láti mọ̀ àti láti ẹ̀ iṣẹ̀ Ọ̀lọ̀run. Ó ti rí i pé a lé bàbánlá rẹ̀, Nebukadinesári, kúrò nínú àwùjọ̀ èniyàn. Ó ti rí i pé Èni tí ó fi i fún un ti gba ọ̀gbọ̀n tí ọ̀ba agbéraga nàá n fi yangàn kúrò lódò rẹ̀. Ó ti rí i pé a lé ọ̀ba nàá jáde kúrò nínú ijoba rẹ̀, a sì sọ̀ ọ̀ di alábaákégbé àwọn ẹ̀ranko igbó. Sùgbọ̀n iṣẹ̀ Bělshásári sí eré idárayá àti sí fifi ara rẹ̀ ga pa àwọn èkọ̀ tí kò yẹ́ kí ó ti gbàgbé láéláé rẹ̀; ó sì dá àwọn ẹ̀ṣẹ̀ tí ó jọ̀ra sí àwọn tí ó mú idájọ̀ àfihàn wá sórí Nebukadinesári. Ó sọ̀fò àwọn ànfààní tí a fi oore-ọ̀fẹ̀ fún un, ní fifi ànfààní tí ó wà ní ààyè ọ̀wọ̀ rẹ̀ sílẹ̀ láì lò wọn láti mọ̀ ọ̀títọ̀. ‘Kí ni èmi yóò ẹ̀ kí a lè gbà mí là?’ jẹ́ ibèèrè tí ọ̀ba nílá sùgbọ̀n aṣiwèrè nàá kojá lóri rẹ̀ pẹ̀lú àibikítà.”

“Èyí ni ewu igbà ọ̀dọ̀ aláikiyèsí, aláifòkànbalẹ̀ lónií. Ọ̀wọ̀ Ọ̀lọ̀run yóò jí ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ didẹ̀ gégé bí ó ti ẹ̀ fún Belshazzar, sùgbọ̀n fún ọ̀pọ̀ èniyàn yóò ti pé jù láti ronúpiwàdà.

“Alákòòso Babiloni ní ọ̀rọ̀ àti olá, àti nínú igbéraga àti ifaramọ̀ ara rẹ̀ sí iṣẹ̀ ara èni, ó gbé ara rẹ̀ sókè sí Ọ̀lọ̀run ọ̀run àti ayé. Ó gbẹ̀kẹ̀ lé agbára apá tirẹ̀, láì rò pé ẹ̀nikẹ̀ni yóò gbójúgbóyá láti wí pé, ‘Èéṣe tí iwọ̀ fi n ẹ̀ èyí?’ Sùgbọ̀n bí ọ̀wọ̀ àdìitù nàá ti n kọ̀ àwọn létà sára ọ̀giri ààfin rẹ̀, ẹ̀rù bà Bělshásári, ó sì dákẹ̀ patapata. Ní iṣẹ̀jú kan, a bó ọ̀ lójú gbogbo agbára rẹ̀, a sì rẹ̀ ọ̀ sílẹ̀ bí ọ̀mọ̀

kékeré. Ó mò pé ó wà lábẹ́ àánú Ọkan tí ó tóbi ju Belşásàrí lọ. Ó ti n fi àwọn ohun míímó ẹ eré. Ní báyii ni ẹrì ọkàn rẹ jí. Ó mò pé a ti fún un ní ànfàní láti mò àti láti ẹ ifé Ọlórún. Itàn baba nílá rẹ dúró ní kedere níwájú rẹ gẹgẹ bí ikòwé tí ó wà lórí ògiri náà.” Bible Echo, April 25, 1898.